

siker
könyvek
kiadója

Majd a PuPu
ha valaki,
hát ő csak tudja

Kaléka

Szépirodalmi Folyóirat

"Szépszó és Értelem"

2014. március 20.

XIII. évfolyam 3. szám.

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költség hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

1. oldal

próza, versek

Ady Ágota: Hajléktalan hajnal
Bányai Tamás:
Két idegen egy városban
Hoitsy Horváth Edit:
A narancssárga mellényesek
Kajuk Gyula: Végül
Kis-Mezzei Katalin: Századok tanúja
Köves József: A Vadak Kútján
Nógrádi Gábor: Forradalom
Ódor György: A vén marha
Rada Gyula: Csak állunk

2. oldal

próza, versek

Arany Tóth Katalin: Az ember
Baranyi Ferenc: Ió előtt
Bárdos László: Voyeur
Debreczeny György: szeretnék leborulni
Dobrosi Andrea: Mindig más napos
Fetykó Judit: Bertti meg azok a dolgok
Glígoric Teru: Ha
Kamarás Klára: Piros, a kutya és a
Zsuzsika-effektus
Kántor Zoltán: Vakság
Karaffa Gyula: A szénhordó
Kaskótó István: A látogató
Kő-Szabó Imre: Két biztos rend
Lehoczki Károly: Ócsa
Lelkes Miklós: Olvasók
Mándy Gábor: Önbúcsúztató
Péter Erika: Aknamező
Pethes Mária: tisztára izolda
Pethő Gábor: Úgy, ahogy van
Ricza István: Idült alkoholista dala
Sárközi László: Leghidegebb éj
Szepes Erika: Bélyeg
T. Ágoston László:
Az egyetlen meggyfa
Vadász János: Fotográfia
Végh Sándor: Tavasz
Vihar Judit: Öt haiku

3. oldal

műhely

Kőhátí Zsolt
Palackposta

4. oldal

Köves József A Vadak Kútján

Szőrös kezek a Vadak Kútján
Hunniában minden kikészül
Gonosz hadak, kottyant vadak
s az ész sunyítva bebékül

Máma rút ország Magyarország
Gyöngé testét a láz befutja
Szörnyű eset, hogy megesett
megszállta sok veszett kutya

Itt már nincsen harcias Dávid
és kegyencek a góliátok
nem remél jobb sorsot senki
ezt mindannyian elkúrtátok

Mára e nép nem Csaba népe
Bár ilyesmit hazudnak nektek
más nép e nép, e balga nép
az átverték most berzenkednek

Vánszorog az ismét nyomorgók
újra lesújtott bús csapatja
a mindennapi ingyenkonnyhát
a tál leveskét azt kutatja

Nem törődve nincsen-jogukkal
száraz iszappá lesz a tavunk
se építeni, se szavazni
bamba magyarok – nem akarunk

Undor van csak és depresszió
pánikbeteggé lett az ország
kiröhögnek új gazdagok
s a maradékot is kifosztják.

Ódor György A vén marha

Ki vagyok én, mondja meg bárki,
ha magam sem tudom!
Megvénültem, alig bírok járni,

KÖNYVAJÁNLO

A MERCATOR STÚDIÓ

kiadásában megjelent
e-könyvek innen is nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!
Fetykó Judit: A kapun túl
Fetykó Judit: Az ablakvitéz
Fetykó Judit: Epreskert
G. Ferenczy Hanna:
A kereszt árnyékában
G. Ferenczy Hanna:
Túl a netovábbon
Kamarás Klára: Álmodj utján
Kamarás Klára: Letenyei fák
Kaskótó István: Szamadás
Sárközi László: Csikágó
Sárközi László: Hellén szerenád
Pápay Aranka: Örvények felett

A MEK-ről letölthető művek

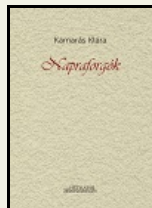
Bodó Csiba Gizella: Válogatott versek
Bodó Csiba Gizella: Hoztam olajágot.
Dobrosi Andrea: Csendpelyhek
Fetykó Judit: Hársfanyereg
Fetykó Judit: Rezenciók
Fetykó Judit: Szabad áramlások
Kamarás Klára: Anica
Kamarás Klára: Arcok a múltból
Kamarás Klára: Derült égből...
Kamarás Klára: Mária lányai
Kamarás Klára: Orchideák
Kamarás Klára: Pepita füzetek
Kaskótó István:
A Petruccio házaspár
különös esete
Kaskótó István: Az öreg Joe
Kaskótó István: Életrajz
Lehoczki Károly: Elgurult gyöngyök
Lehoczki Károly:
Hipermarket. (hangoskönyv)
Lehoczki Károly: Tenz
Lelkes Miklós:
Én már a nyárba vágyom át...
Péter Erika: Túlhordott ölelés
Umhauser Ferenc: Időforgácsok
Végh Sándor: A csend hangjai

Ajánlott Honlapok

Alkotóház
Baka István Alapítvány
Baráth Judith Stúdió
Canadahun
Fulletra
Galamus-Csoport
Hetedhétátár
Irodalmi Epreskert

**5. oldal
gondolatok****Krémer Ferenc**

A Fidesz négyéves országlása

**elfeledettek
archívum**Megjelent
Kamarás Klára*Napraforgók*

címmű gyűjteményes kötete.

Infó itt>>>

Joachim Raff

Symphony No. 10.

Elegie: Adagio

Slovák Állami Szimfonikus Zenekar.
Rudolf Hentsel vezényel

mégis mindig futok
saját alakom, árnyékom elől,
nevetek, kacagok jövődön,
jelenen és múlton.

Az urak mindent tudni vélnek
rólam, a szegényről.
Mint jószágok közt tesz kivételt
a paraszt, e-képp dönt
felettem ország-világ nagyja,
s bennem sírnak a vidám falvak
szomjtól, éhezéstől.

Sosem hittem, a szabadságból
ennyi jut csak nekem!
Állatként, tele is a jászol,
iga igát terem
akkor is, ha nem vernek agyon
azok, kik örökölteket vagyont,
hatalmat és jelent.

Élek a harmadik évezred
küszöbén, mint marha.
Rücskös farom új úri rendek
törvénye vakarja
fényesre, jó sokat tejeljek
nekik, bár néha kérődzhetek
jobbra avagy balra.

Öregezen jogom: kötelesség
túrní szépen, csendben.
Érzem, erőm mégsem kevés
hinni az emberben,
hogy legyőzze a szolgaságot,
s megteremtse, amire vágyott:
egy igazabb rendet.

Munkatársaink Honlapjai

Andrassew Iván
Arany-Tóth Katalin
Kajuk Gyula
Kamarás Klára
Kaskötő István
Ketykó István
Lehoczki Károly
Köves József
Nógrádi Gábor
Pápay Aranka
Petőcz András
Péter Erika
T. Agoston László

**Naplók, jegyzetek.
(blog)**

Andai György
Andrassew Iván
Bölcs Pu-Pu
Demokratikus Koalíció
Gondolkodók archívuma
Kamarás Klára
Kaskötő... korlátlanul.
Kerekes Tamás
Tóta W. Árpád

Kis-Mezei Katalin
Századok tanúja

Ágaim között a vén idő megpihen,
rigó- és vadgalambfészket ringatok,
gyökeremhez bújva sündisznó telet,
s tágas odúm mélyén születnek mókusok.

Sok tél és tavasz múlt, amíg növekedtem,
terebélyes fává érleltek évszakok,
gyermeknemzedékek mászták ágaimat
- régen messze tűntek, de én még itt vagyok.

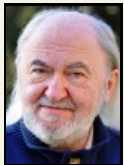
Lombom alatt láttam sok vidám ünnepet,
felhőtlen örömet és néha néma gyászt,
ifjú, vad szerelmet, búcsúkönyveket,
és néha - igen, néha - láttam a halált.

Emlékeket őriz minden ág és levél,

Kajuk Gyula
Végül

Csak üszkös hamu az,
ami megmaradt...
ledőltek rég a vert falak,
a hódfarkú cserép
csikorgó töredék
az óvatos csizmatalp alatt...
csak üszkös hamu az,
ami megmaradt.
Kesernyész ízü port szítál a szél.
Tábortűz mellett mesét nem mesél
nagyapó az ócska ködmönében;
sötét az éj már, mint az ében,
nem ragyognak kihűlt csillagok.
Magányos túlélőként itt vagyok
őrizni a semmit, ami megmaradt,
hisz a málló, porladt paticsfalak

vén törzsemhez dőlve talán hallhatod,
miről mesélnek csöndes nyári éjben
a kérgembe égett évszázadok.

Nógrádi Gábor
FORRADALOM

I.

Van úgy, hogy eljönnek a forradalom órái.
A fűszeres redőnyei zuhannak,
az anya szalad rossz fia után
sírva, zsíros kenyérrel,
s a fegyvertől alig ölelheti.
Aztán megtalálják a fiút is,
fálnak fordulva fekszik a kövön,
s a kenyeren marakodnak ebek.
Ilyenkor megölik a trafikost,
ki mosolyog, hogy volt mersze meghalni,
a plakátragasztót, ki az új törvényt cipelte,
s a szórakozott ügyvédet,
aki tejet ment venni,
mert elfelejtette, hogy béke sincs.
A lányt, ki érintetlen kéztől és időtől,
meglelik a lőszerraktár romjai alatt,
a kohász ölbe veszi,
s fehér combja hiába villanó már.
A kisfiú a játékbolt előtt követ keres,
a kirakatba dobja,
és boldogan viszi zsákmányait
gondolva már az új forradalomra.
A férfiak tépetten, mocskosan
őrséget állnak a tüzek körül,
s a költő tudja csak, hogy fáradtan
magukról énekelnek.

II.

Van úgy, hogy eljönnek a forradalom napjai.
A kertekben elássák halottaikat és kincseiket
a nyomorultak.
Csöpp, fekete asszony jajong,
s nem tudják hogyan nevezni a fiút,
Spartakusznak, Marat-nak, Leninnek,
később István lesz, mert kidől az apja
a fegyverek között.
Első nap ezer ember,
második nap kétezer halott,
harmadik nap felvezetik a kartonokra.
A tiszta faluban vasárnap van,
a harcosok dalolnak;
egy kislány ünneplőben hever kazal tövéen,
s világos vérét combján szétkeni.
A vezér előtt sűrű almabor van,
s hűvös kertjében jegyzetel
valami új világot.

III.

Van úgy, hogy eljönnek a forradalom évei.
(1967)

ezernyi álmot temettek el...

Vágnám látni, amint életre kélnek!
Legyintek végül, kit érdekel?!
Az éj úgyis sötét mint az ében,
csak cserépdarab, mit az ember
tűnődve forgathat kezében.
Ajkamra mért jönnek szavak?
A semmiből mi megmarad...
indáznak hosszú mondatok,
pedig tudom rég, a vers halott,
nem ás újat a bedőlt kút helyett
a hamis tanú, szép emlékezet.

Innen már kimúlt minden
mi valaha számított,
emlékeim csak megkopott nyomok,
léptemet holnapra hamu sem borítja.
Számban szitok csikorog és homok.

Hoitsy Horváth Edit
A narancssárga mellényesek

1929-2007

Szemét népség ! Társadalom mocsokja !
Vinnének már toloncba ! – Ítélt a vastagult
közöny – a jólét páncélja mögül, s utálatát
felgurgulázva lábuk elé köpi,
majd cicomás, finnyás lelkét viszi tovább,
és nem látja meg – hogy is látná ! –
a narancssárga, a messziről rikoltó
mellényből kisikoltó, a végleges nyomort.
A seprős emberkéek csak mennek, gyűjtven a város
sokféle mocsokát, s merre járnak:
a járda, úttest és a parkok háta
fellelegzik, megszabadulván
a szégyenletes cifraságtól.
Arcukat mások szennye színezi, s eleszi
magát zsigereikbe is – kimoshatatlanul.
Torkuk kiszáradt a vegyes, napi
méreg-adagtól, leöblítik hát
a talponállók „üditőivel”,
közben fájdalomuk perselyét egymás elé
kiöntik... Este, - hogyha szerencsájük vagyton -,
szikkadt testük a közszállókban várja
a foltos ágy -, ha nincs, az
alujárók sarkai, s zugok a nagy,
göggös hidak alatt. Pedig: „közhivatalnokok”,
s korrumpált „előjáróinknál”
százszor tisztábbak – így ám, uraim!
Ó, barátaim, hogyha mi köztisztasági
vállalásunk, akár csak ily
eredményesen végezhetnénk, tisztulnának
a rövidlátás, az ostoba gög
dioptriái – akár járdákról a mocsok -,
a társadalmi ájer is, és szippanthatnánk
jó nagyot, kiszellőztetvén
porlepte tüdönket...
Ám mi – akár e „csőcselék”, egymás elé
tárjuk bánattarisznyánk, kis szütyőit
a csalódásnak, s esélytelenségünknek bugyrait.
Mi is – félretett seprők -, öblögetjük
torkunk a szavak édes-kaparós, és olykor

Rada Gyula
Csak állunk

Hazámboz 1.

Csak állunk meztelen,
kifosztva, mint a fák...
Kezünket feltartva,
megadva magunkat
lombtalan. Kérgünk
alatt, beleinkben a
jövő velünk pusztuló
baktériumaival, az
együtműködés-
képtelen sejtjeinkkel,
a belénk impregnált
gyűlölettel, betört
fejjel, csak állunk,
dologtalan,
szeretetlen,
önfeláldozó
szerelemmel...

Bányai Tamás
Két idegen egy városban

Azt hittem boldogan fog visszatérni. A rendszerváltás óta biztattam a hazalátogatásra. Más világ van otthon, tetszeni fog, mondtam. Hümmögött. Hiába próbáltam megmagyarázni, a kommunizmus már a múlté, nincs mitől tartania. Olyasvalamit motyogott, hogy aki egyszer becsapta maga mögött az ajtót, az ne nyúljon vissza a kilincsért. Ezért lepett meg, hogy Joenak mégis engedett. Igaz, nem előzmények nélkül.

Barátom sokat mesélt neki Budapest szépségeiről, amivel sikerült felgerjeszteni kíváncsiságát olyannyira, hogy mindenáron el akart látogatni Magyarországra.

tovább>>>

keserű, sűrű levélvel – s gyomrunk időnként háborog... Kinek is kellünk, álmata, lapos zsebű fajankók, s minnek is? Kit érdekel, hogy elrepít bár olykor a rímek mákonya, azért mi – várunk. Örök készenlétben, igazi küldetésünk egy percre sem feledve...

Ady Ágota
Hajléktalan hajnal

Utcai lámpa fürdeti
vérszínű fénybe fúló,
magányba fagyott szívét,
nem érti az egyre múltó,
élni-muszáj életet.
Poharának peremén
bűntudat kucorog,
éjszakának lecsorgó
maradványa.
Negédes hazugságok
kaparnak torkot,
s néma, fásult,
édes cseppek
csurrannak szájszéléről
keserű mosolyára.
Maradék idejét
szótlanul
ejti kezébe
a véletlennek,
csak a sarkon álló,
koldult jelen
marasztalja
a vén lelket.
Kövön koppanó
üveghang kíséri útját,
rideg, ittas lidércnyomás,
hajléktalan hajnalra
simuló ázott délután,
ökölbe szorított érzés,
majd tétova,
kihunyó láng.

a vendég

Hatvany Ferenc
festőművész

Baranyi Ferenc
IDŐ ELŐTT

Valami volt a hó alatt,
ami megállt a sarjadásban,...
mert korán jött napsugarak
csaptak meg minket, mint az áram,
hökkenve engedett a hó,
s amit takart, az égre tárta,
pedig csak lassan oldható a fagy,
korántsem egy csapásra.
Nem volt egyéb a ragyogás,
mely pórusainkból kiserkedt,
mint elhibázott ráadás,
hisz előlegben érkezett meg,
sietős áldását a fény
áldatlanul ránk záporozta,
s kifeslett a szirmos remény,
mielőtt szárba szökkenet volna.

Vadász János
FOTOGRAFIA

egy kisfiú szalad feléd a réten
gesztenyebarna kerekfejű loboncos

lenyugvó nyári nap lágú szellői
s szilaj öröm röptetik magasba
ölelésre tárt karjait

új élet friss sugarai ragyognak
huncut szemében víg harangjáték
szállongó gondtalan nevetése

de már ott égnek lelkében a majdani
szerelmek vad-bolond tüzei is
mintha örökre...

egy kisfiú szalad feléd a réten
halhatatlan

Lehoczki Károly**Arany Tóth Katalin**
AZ EMBER...

Az ember naivan mindig arra vágyik,
hogy a holnap majd messze űzi bánatát.
Hajnal- harmatra vetülő, kusza fények
árnyékában múlnak el a fáradt évek,
és oly ritkán halljuk a szeretet szavát.

Bús fátylat bontunk a meghitt ébredésből,
s míg karjába zár a hajléktalan magány,
remények mélyén lapuló Isten-hitünk
imáiban kegyes feloldozást kérünk –
csak ne remegjen úgy szívünkben a hiány!

Valamit mindig várunk, vagy elmulasztunk,
szüntelen keresve tévedésünk okát.
Hallgatjuk és siratjuk a hűvös csöndet,
szemünkben messzi mereng egy égi könnycsepp,
hogy egy sóhajjal csodákba emeljen át.

Kő-Szabó Imre
Két biztos rend

Őszi idő volt. Olyan szép, napos őszi idő. Vasutas rokonainkhoz vittek el szüleim, öcsémmel, úgy egy hét időre vakációzni. Már nem tudom, hogy iskolai időben ez hogyan történhetett meg, csak arra emlékszem, hogy a háborút nem rég fejezték be. Örültünk ennek a váratlan vakációnak. Valószínű az lehetett az oka, hogy apám meg anyám a hosszantartó feszültségek miatt, amely a háborús időszakot jellemezték, ő maguk is egy kis kettesben eltöltendő csendre vágytak. Én akkor tíz egynéhány éves lehettem. A rokonom, ahol a hetet töltöttük, már, mint Sanyi bácsi, vasutas volt, ment másnaponként huszonnégy óras szolgálatba, mert a vasút ezt megkövetelte. Háború ide, háború oda, a vonatok mindig mentek.

tovább>>>

G. Ferenczy Hanna
VÁZÁMBAN

1933-2007

Vázámban szegfű haldokolt,

Ócsa

A házon még nem volt tető.
Szűk szobádon a betonmennyezet
fölé a téli csillagos ég feszült,

roppant tüzek, roppant hidegek.
A jancsikályha izzásig hevült,
a falon kigyöngyözött, lecsurgott a pára,

minket könnyezett, megejtette az ember magánya
s hogy végre öleltünk a dermedt kövek között.
Átjárta testünket a hó, a fagy.
Szerelem! Mint téli ég, oly távoli vagy.

Menovics Éva Jégvirág-fakadástól tavasz-ébredésig

Rezdül a fellegek csipkepalástja,
szél fut a sutgó fenyves alatt,
jéghideg, dermesztő, karcos szavára
borzong az őszidő, messze szalad.

Futtában eldobja órany ingét,
átlép a hajlongó erdők fölött,
visszanéz tűnődve, rőt avart hint szét...
kérdéznéd, hol van? Hát elköltözött.

Lépte nyomában csak zörrenő hangok,
tölgyesek búcsúzó sóhaja száll,
elhallgat búsan az erdei dalnok,
s gyengék sorában a rút fagy kaszál.

Reszketve ülnek a cinkék az ágon,
tollukat borzolva vad szél szalad,
s hintázva ringnak a hús némaságon;
hópillék szállnak a kék ég alatt.

Lebbenő táncukat némán csodálja,
paplanra vágyik a fázós határ.
Hócsipke omlik a széljárta tájra,
mely rég a napfényről álmodna már.

Később, ha fagy suhan zúzmarát szórva,
lépte nyomán csak a szél zakatol,
s romboló tettére hűn válaszolva
reccsenve jajdul a jég valahol.

Barlangok, völgyzugok, szirtheadékok
szélcsendes oltalma rejteket ad,
mert, amíg hóleplét bontja az égbolt,
ott kuporog a sok reszketeg vad.

Ám, ha a pirkadat fényrokolyája
csillan a jégcsapok kristályfalán,
rásüt a surranó szél fokosára,
ághegyek százain hintázva jár,

olvad a tomboló fagy birodalma,
könnyezve kullog a dölyfös nagyúr,
bújik az ébredő nőszírom sarja,
hirdetve: napfény a földön az úr.

a kíváncsi, vaksi este
bekönyökölt az ablakon
szírmok hullását lesve.
Sötét fejével bölintott -
s az arany színű lámpa
felébredt és kitekintett
a szürkülő homályba
Hogy a szegfű végsőt lehelt
és lehullott minden szirma -
kertünkre ráborult az éj
s harmattal telesírta.

Debreczeny György szeretnék leborulni

éjszaka érett gyümölcsök
lógnak le az ágy fölötti polcrol
a horgolt terítő piros rojtjai
az összes élőlény érdekében
töreksem épp a buddhaságra

okok és feltételek következtében
jön létre a horgolt terítő
felismerem a rojtok szenvedéseit
a feltételekhez kötött létezésben
épp töreksem a buddhaságra

ablakom a mészárosok útjára néz
régén errefelé terelték a barmot
mészáros nélkül nem keletkezik
barom sem baromfi
épp szeretnék a buddha előtt leborulni

éjszaka érett mészárosok keletkeznek
és piros rojtok a magas polcon
ok tett és horgolt terítő
mészárszékek gyümölcsei
fényeskednek ezen az éjjelen

szeretnék a buddha előtt leborulni

Szepes Erika Bélyeg

- Na lányok, most aztán igazán valami fantasztikusot hoztam! -
robbant be az óra elején frissen kapott orosz tanárnőnk, Flóra, akit
egyben osztályfőnökünknek is kineveztek. A veszett
kamaszosztálynál is nehezebb dolga volt a nyelvtanítással: az
orosszal éppen akkor nem lehetett igazán nagy sikere, az osztály
többsége azt hallotta otthon, hogy a ruszki tankok taposták szét a
főváros utcáit, ruszki katonák öltek halomra magyarokat, és a
hatalmas ruszki államhatalom megint a nyakunkra tette a csizmáját.
Hát hogyan is szerethették volna az orosz nyelvet azok a gyerekek,
akik a nyelvnek pusztán beszélőit is ellenségnek tartották?

tovább>>>

Fellegek fodrain fényözönt hint szét,
táncol a fagyzugos erdők ölén,
eldobja cakkos, hócsipke-ingét
csipkebokor és a rezgő kökény,

majd, ha a fák alatt szökkenve lépdél,
fogynak a roskatag hószigetek,
s kékcinke röppen, hogy szép énekével
hirdesse: éled az új kikelet!

Kaskötő István
A látogató

Megéreztem, hogy valaki van a szobában, odapillantok a sarokba és ... ott ül a kis fotelben, elterpeszkedve, mint egy óriás fehér pacni. Gyéren világítja a szobát a kapaszkodó félhold, inkább a ház mögötti havas táj reflexiója adja a fényt, mint a hold maga, de éppen eleget, hogy felismerjem hívatlan vendégemet.

Mindig ezt csinálja. Váratlanul, rendszerint az éj közepén jön, megy, rejtélyes módon... Abrakadabra... egyszer csak ott van, aztán meg nincs.. Már megszoktam.

- Mí az öcskös, nem tudsz aludni? – szólal meg, dörmögő baritonját lehalkítva.

Ki nem állhatom, ha öcsinek titulál. Egy nyolcvan éves vénember senkinek se öcsije, de ő csak nevetve a korkülönbségre hivatkozik. Persze, van benne valami.

- Nem tudok aludni, hát meditálok. – mondom.

- És miről meditálsz?

- Az ember nem valamiről medítál. Éppen ellenkezőleg igyekszik semmire se gondolni kiüríteni az agyát minden felhalmozódott gondtól, gondlattól és külső benyomástól...

- És az nem fáj? – kuncog a szakállába.

tovább>>>

Kántor Zoltán
Vakság

Alattomosan kúszott rá szememre
az öregedés rozsdás hályoga,
aztán az utcát olvasztotta egybe,
aztán eltűnt a régi fák sora.

Mikor a fényt csak emlékek idézték
a nap melege tájékoztatott.
A csillagok helyén az ég sötétkékké
massza lett, dermedt, hideg és halott.

Persze az álom bármit visszahozhat,
varázsolni tud az emlékezet.
Talán nem is az fontos mit ragyogtat.
Mi lényeges volt minden elveszett.

Pár év után – az orvoslásnak hála-
pedig már titkos remény sem maradt
megtért a fény az éjbe bújt világba.
Világos lett az út a fák alatt.

Hatvany Ferenc: A Hatvany kastély parkja.

Gligorics Teru
Ha

Ha érezném végét a hideg télnek,
s látnám, a fecskék is még visszatérnek,
kereplő gólyákat kémények felett
füstölő, dübörgő gyárkémény helyett,
ha nyílna a rózsza, úgy, ahogy régen,
s pacsirta dalolna felhőtlen égen,
ha elolvadnának a hópihék,
egy percre szeretnék élni még...

Nem érzek hideget, bár kezem reszket,
nem tudom cipelni már a keresztet.
Rügyező fákat remélek, ostobán,
s itt áll a fészek, üresen, mostohán,
hol vagytok csöppjeim? Ó, madársereg,
a fészken jéghideg esőcsepp pereg,
s a pacsirta dala oly messze még!
Ám elfeledtem én élni rég...

Esik az eső, mély, szürke az égbolt,
ha valaha nyár volt, már nagyon rég volt...
Nyílik a virág, s bár nem hagy hidegen,
madarak dala nekem oly idegen!
Ismerős idegen. Halványan emlékszem,
de bennem a zivatar, s zajában elvész...
Álomra térhettem volna rég,
korai haláltól félni még...

Ha nem lenne ködös a nap az égen,
s kereszt ha nem lenne a faluvégen,
szentjánosbogár ha szállna az éjben,
s királyfi élne még esti mesékben,
ha nem lenne....S ha lenne, az, ami nincsen,
mosollyal messziről ki felém intsen,
szemében lánggal, mely még most is ég,
talán szeretnék élni még...

Ha ifjúk lennének jövődő napjaim,
s nem folya könnycsepp még életem lapjain,
ha délibáb izzana a messze tájon,
s az nem csak illúzió lenne, mi fájjon...
Ha tudna a hegedű helyettem sírni,
könnytelen lapokra ha kéz lenne írni,
csak egyetlen csillag ha égne még,

S mint ki először nézhet szerteszt
s a perspektíva fegyelmét tanulja
s a vadvirágok százezer színét,
elmém a formákat tanulta újra.

2013

Bárdos László
Voyeur

Azok a tumultuózus pillanatok,
melyekre ráfeszülsz,
kivehetetlenek.

Csúcsponton, végponton, középtájon.

Eszelősen kiszámított kifejlés.

Zúrzavar-örvény, harapás kerülget verőeret,
nyelv gyorsítja a rángást, nedv fakad és pirosság,
fogytán a levegő, fölszakad a seb,
a meder, a hasíték betöltve, szakadófélben a hullófej,
rohan a megkorbácsolt élet, kiszabott
csatornáiban tülekedik végig,
az erőszak elvégeztetik.

Kimaradsz. A lencse, a figyelem, a görcs
zsákmányát egyetlen
ejti el, kikászálódik a bogból,
tovább hizlalja böjtjét.

Dobrosi Andrea
Mindig más napos

Uram, én más napos akarok lenni,
adj nekem egy új reggelt. Egy seregnyi
okot felsorolnék neked szívesen,
mert tudod, az nem fair, hogy te szíveken
átlátsz, én meg hozzád hasonlítani
sem tudok. Ha a holnapot mértani
pontossággal megszerkeszthetném, na az
jó húzás lenne. De tán neked falaz
az idő, a szerencse, vagy a tudás.
Mindig, és mindenben megelőzől. Más
okom nincs is tán a más naposságra,
kíváncsiságom nem hagy nyugodni, hátha
egyszer felnövök hozzád. Azt megnézném.
De te hő vagy, s én olvadok, mint jégkrém.

Mándy Gábor
Önbúcsúztató

Áldás, békesség!

Tisztelt egybegyűlte! Azért vagyunk most itt, hogy végső
búcsút vegyünk Gábor testvérünkötől, akit türelemmel viselt hosszú

egy percére jó lenne élni még.

Pethes Mária
tisztára izolda

homo viator virraszt a viseltes virradatban
éjsötét a kert földjében szavak csíráznak
hibbant helyesírási rendbe verődő névmások
idétlen igék időtlen főnevek
az ágakról bájjal csepeg
tenor és szoprán főszerep
a világ okszerúségén fölülemelkedő valóság
jaj csak szerelmeset ne
kit érdekel a szférák instrumentális zenéje
olyan mint lovagját vesztett eposz
unalmas nem kell
a nő legyen az igazi celeb
nézzétek tisztára izolda
begyógyít minden sebet
őt mentsük meg
köd gomolyog a fasorban magas szószéket emel
madár misézik rajta bennünket figyel

Fetykó Judit
Berti meg azok a dolgok

2.

Eltelt majd egy hét, mire annyit javult az idő, hogy Berti a nap
közepe táján ismét folytathatta a kerti munkákat. Kiásta a kerítés
mellől a gyöngyvessző bokrokat, meg a trombitafolyondárt, és tisztes
távolba a telekhatártól leültette őket. Míg az időjárás hátráltatta,
bement a városba, és megérdeklődte a hivatnál, hány méter, hány
centi most az a határ, ahova ő cserjét, fát ültethet a kerítése mentén.

Míg a városba járt, a főtéren összetalálkozott egy régi
cimboraival, akivel a háború alatt együtt bujkáltak az utolsó, már
kikerülhetetlen bevonulás előtt. A barát sokkal öregebbnek tűnt a
koránál, és Berti elégedetten nyugtázta, hogy ő maga még jobb
állapotban van, mint a tőle fiatalabb barátja.

tovább>>>

Sárközi László
Leghidegebb éj

...kilométerekre váltott napok,
éjjelek: szétpereg rég körülöttem
s bennem, testem fáj: érzem még vagyok.

S hagyok: igényeim osztottam öttel:
alapvető alatti alapom.

és eredménytelen élet után magához szólított az Úr. (Igazság szerint már korábban mennie kellett volna, de akkor épp nem ért rá.)

Mivel senkinek nem ártott, inkább mások ártottak neki, remélhetjük, hogy a kárpótlási törvény értelmében, gyorsított eljárásban, egyből a mennyországba került, és most ott áll az Úr színe előtt, a mennyi vizsgálóbizottság asztalánál. Középen az Atyaúrsten, a jobbán Jézus, Mária és Szentjózsef, a baloldalon pedig, ugye, Marx, Engels és Lenin.

"Halljuk, mit tudsz mondani!" - szólal meg biztosan az Úr, de hozzát teszi: "Csak a mentségeidet add elő, mert a tényeket az Amerikai Nemzetbiztonsági Hivatal és a KGB jóvoltából már ismerjük."

tovább>>>

Hatvany Ferenc: Virág a szobában.

Lelkes Miklós
OLVASÓK

Talált egy könyvet a majom:
- Tudós leszek! Kiolvasom!
A könyvből ki mit olvasott?
Fülbe hulló mak-mak-makot!

Szólt a tyúk: - Add nekem, kérlek,
az ábécé mesterének!
Bölcs tudásom meg nem botol:
minden korban kot-kot-kotol!

Jött egy szerény, szürke szamár:
- Könyv? Az nékem egyből kijár!
Nem dicsekszem, de ily ésszel
egy árva "íá!" sem vész el!

A disznó meg: - Több, mint dísz-ló,
az én rangom, mert Fődisznó!
Minden lapját bé is falom...
Disznóhonért disznólkodom!

Hullt szájából sok-sok röfje,
diszóóóra, kerti tökre...
Fenn is hordta orrát érte

Kalapom kong, akár csontozatom,
ha eső és vihar veri, vagy köddel

a bor s a por a széellel, mit fölka-vart.
Felemelem arcom s tartom markom,
vagy fordítva? fázón húzom harcom
mindig ugyanúgy és mindig ugyanazt;

cseng csepp élet s félek; jóakaróm
több ma nem lesz, kész! Egy barátom maradt:
a hold – fehér fénye a takaróm...

Budapest, 2000. február 24.

Vihar Judit
Öt haiku

Borongós reggel
felkelni sem érdemes –
varjúkárogás

Fenn a Hold-hegyen
holt lelkek járnak táncot,
szürke szél süvít

Éj, kéményből füst-
gomoly – ártatlan lelkek
szállnak az égig

Hold sugarában
örökre már az maradsz:
Éj sötét bársonya

Cseresznyevirág
kelyhében verset találtam –
világ virága

Kamarás Klára
Piros, a kutya és a Zsuzsika-effektus

A nagyszülők sorsa és öröme, hogy az unokát hosszabb-
rövidebb időre vendégül láthatják.

Misi még alig tudott beszélni, mikor megérkezett hozzánk.
Csekély szókinccsel és némi mutogatással már az első félóránban
tudunkra adta a számára legfontosabb eseményeket.

A fejére csapott és jelentősegteljesen hozzáfűzte:

– Zsuzsika verte!

Belemarkolt a hajába:

– Zsuzsika húzta! Zsuzsika tépte!

Megrémültem.

– Csak nem bántotta valaki ezt a gyermeket? Talán csak fantáziál,
mesél... kitalálta az egészet.

tovább>>>

minden disznófelesége.

Maradt...a könyv néhány lapja.
Liba, kacsza csőrbe kapta.
Libából jött ki "gál" elől,
hátral meg...ami ott kidől.

Kacsza elment bulvározni.
Igazságnak "háp!"-ot dob, nil
Ilyen szép gi-gák és hápok
szárnyasnépnek örök tápok.

No és ki e könyvet írta?
Boldog volt? Vagy vágyott sírra?
Találják ki az okosok:
fő-kosok és Fő-főkosok!

Végh Sándor
TAVASZ

Virágszirmokat őriz az útszél,
esküvői fátylat hoz a szél.
Rozsdás gondjaimmal csak állok,
imáimban friss tavaszi élet, és
újra álmodni kívánok.

T. Ágoston László
Az egyetlen meggyfa

Tavaszkodott. Eltűntek a kertekből az utolsó makacs hófoltok is. Az egyre világosabb kék égen egymásba hömpölygő báránnyelű felhők váltották fel a hópelyhektől terhes, sötét borulást. És észak helyett délről fúj a langyos szellő. Bodor Péter kinézett az ablakon, megvakarta lisztes üstökét és halkán odaszólt asszonyának:

– Más években ilyenkor már a lemosó permetezéshez készülődtünk.

– Más években igen – bölintott az asszony. – Más években örültünk, hogy mehetünk végre a hegyre friss levegőt szívni, fákat nyelni, szőlőt metszeni. Most meg örülünk, hogy lyuk van a hátsó felünkön, meg hogy kiengedtek a kórházból.

– De végtére is kiengedtek, és ez a fontos – lépett közelebb az ablakhoz a férfi. – Itthon vagyok, van egy meggyfánk és jön a tavasz...

– Ha azzal folytatod, hogy azt is meg kell permetezni, nagyon megharagszom rád...

tovább>>>

Ricza István
Idült alkoholista dala

Pethő N. Gábor **Úgy, ahogy van**

Minden gyűrött álmot,
úgy, ahogy van,
tennék eléd, Kedves -
de mert
Néked díszdobozban
járnak kivasalt, szép selyembrokátok,
hát várj.
Gyűrődöttségük illatát
érezed majd,
bárhogy is legyenek azok
testedre fonódva.

Karaffa Gyula
A szénhordó

(Friedrich Seidenstücker képéhez)

a szénhordó karján az erek
mint a vastag bányakötelek
egy égi tetkös varrta rá
a hús fölé a bőr alá

a szénhordó bőre fekete
mint a szénbányák feneké
és nincs szappan mi lemossa
fekhet bármilyen habokba

a szénhordó szép frizurája
nem akad be a kosárba
rövidre vágja havonta
ez a jussa ahogy mondja

a szénhordó fess ad magára
bár ritkán fürdik sok az ára
egyetlen luxus arcszesze
a bánya hús lehelete

a szénhordónak nincs szakálla
arca mint a bányatárna
ráncaiban a szén pora
az öregségnek vándora

a szénhordó foga fekete
ritkán éri csak fogkefe
öblögetni ott a vodka
vagy amit épp ad a kocsmá

a szénhordó csupasz szőrtelen
szemölcstelen és szeplőtelen
lemarta róla a kabátot
a bánya mit még sose látott

Nincs igazán se jövőm, se reményem,
nap nap után csak egy új nap oson.
Túl vagyok éppen elég eseményen,
s jó sokat álltam a villamoson.
Vár a csehó, megyek is le serényen.
Lökd ide gyorsan a sört, csaposom!
Már nekem egy finom úr se meséljen,
hatvanas éveimet taposom.

Albert Lőrincz Márton
madarak

fehér hajamban gesztenye
tél hava nyári melegben
összecsődülő madarak
emlékeimben maradnak
szemelgetnek a fák között
sárga magok közt örökzöld
torony felé ha röppennek
madarak lesznek fellegek

Péter Erika
AKNAMEZŐ

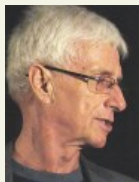
Béke van, és mégis
aknamezőn járunk,
paplannal
párnázott
parázsosn ülünk.

Béke van, de bárhol
robbanhatna akna,
parázból
bármikor
lobbanhat ki tűz!

Aggaszt gyermekeink
bizonytalan sorsa,
hurcoljuk
őseink
baklövéseit.

Beke van , és mégis
aknamezőn járunk,
parázsosn
ülünk, aknán
lépkedünk.

Kőhát Zsolt

Palackposta

Mesterházi Lajos: Farsang

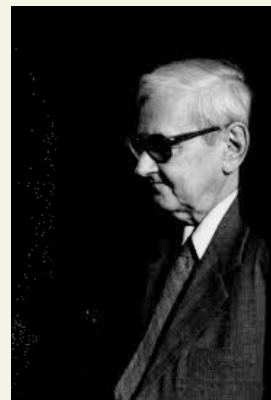
Beszélhetne így napjainkban egy magyar demokrata, a Nemzeti Együttműködés Rendszerén nekibúsulva: „Csúf dolgok történnek itt, nagyon csúf és szégyenteljes dolgok... Az ember néha azt hiszi, visszafelé forog a világ. Mindaz, amit az emberiség kivívott magának: szabadság, jogegyenlőség és a többi nagy vívmányok, mind félredobva...” (27. old.) – De hát ezt Mesterházi Lajos (1916–1979) mondatja első, 1944 táján keletkezett, mostanáig kiadatlan regényében, a zsidótörvények Magyarországon, Tóvölgyi (Teichmann) Árpád ügyvéddel.

Palackposta ez a mű. Bontsuk ki, vizsgáljuk meg a pályakezdő író eszközeit, figyeljük meg jóslatait. Mi az, ami 1945 után kelendő vagy elutasítandó lehetett a Farsang lapjain? Hogyan fest mindez a mából visszatekintve? Annak fényében, hogy az 1945 és 1990 közötti korszak az alaptörvény szerint semmisnek minősül?

Mesterházi középosztálybeli származék, családjában Európa több nemzetisége találkozik, a zsidóságot is beleértve. Az Eötvös Collegium hallgatója volt latin--francia szakon (Ovidius XVII. századi francia recepcióját kutatta). Bejárta Nyugat-Európát, tanult egy ideig a Sorbonne-on, a tübingai nyári egyetemen stb. Sokféle szellemi és fizikai tapasztalatra tett szert: ideális felkészülés mindez egy regényíró-jelölt számára.

Első regénye: professzionális munka. Türelemmel, hosszan végigvitt fejezetek tagolják. Párizsból haza áramló szereplői hol a Balaton partján, hol pedig Budapesten, Pest környékén találkoznak össze, befolyásolják többé vagy kevésbé egymás sorsát. Szociológiai hitelük van. Mesterházi sokat tud róluk, és okosan gazdálkodik ismereteivel.

A teljes szöveg PDF formában [itt nyitható.](#)

Weöres Sándor

A hársfa mind virágzik...

A hársfa mind virágzik,
a csíz mind énekel,
a lomb sugárban ázik,
csak szíved alszik el.
Nyílnak feléd a lányok,
mint ékszer-ládikók -
nem is figyelsz utánok,
kedved beszötte pók.
Már csak hitet szeretnél,
szolgálnád Ég-Urát,
minden hiút levetnél,
viselnél szőrcsuhát.
A hársfa mind virágzik,
a csíz mind énekel,
a lomb sugárban ázik,
csak szíved alszik el.

A halálról

Ne bánd, hogy meghalsz. Csak tested alakja
és külön-léted, értelméd muló.
A többit a minden-befoglaló
végső keret magába átfogadja.

Mulandó minden forma és jelenség-
elbontható a hegycsúcs és parány:
mint állapot: halandó mindahány
s mint állomány: időtlen, tiszta fenség.

Ilyen a lélek is: kihál belőle
az állapot - az érzés, értelem,
mely mindig csak a részekre halászik

s még ezt se bírja, betegeske tőle -
de ami benne állandó elem,
elér az el-se-hagyott Drága Házig.

ÍGY ÉLEK CSÖNGÉN

A hóból már alig maradt,
ami van még csupa sáros.
Pennám, fogj egy gyöngymadarat!
Legyen tarka, februáros.

A tél roncsán már örökded
szopós szelek szórakoznak
és a napok és a kedvek
farsang elé sorakoznak.

Mostanában, fene tudja,
engem mindez nem vidámít,
kiszikkadt a kedvem kutja,
holmi cécó el nem ámít.

Lekvárt eszem, töménytelent,
fél-kilót is egy-rátára,
este meg a szó-végtelent
járom, éjfél vet az ágyba,

hajnalig is elheverek
álmatlanul s mint lukjából
a hörcsögöt, úgy öntenek
ki délben a füledet ágyból.

Igaz, hogy a föld csak kéreg,
csupa élő tűz a bele?
Igaz, hogy a föld csak kéreg,
csupa élő tűz a bele.

Képeslap Klárának

Édes lány, soraid kérdik a sorsomat.
Lompos, vén kutyaként kullog az életem,
sok verset faragok, jó nagyot alszom és
halk még szívdobogásom is.

LEVÉL FÜST MILÁNNAK

A házakon sötétség taraja.

A széken ruháim gubanca s égő gyetyaszál.

Ágyamban fekvé, könyved hátán így irok neked
éjjel után, félelmes dolgok pókjá, Mesterem.

Engedd, hogy szóljak hozzád s bár ifju volnék, hadd tegezzelek.
Ma fáradt gondolataim úgy lógnak ki az éjszakába,
mint gyászlepel alól a holtak lábai...

Akár mély kútba, hulltam önmagamba és senkise húzhat ki onnan.
Kis falun élek, disznóinknak a korpát tejjel magam keverem,
bár nem vagyok szegény: apám három kocsiszt tart
s előre üdvözöl akárki és ósdi tisztesség övez...
Néha lányokra gondolok, szeretnék velük incelegni,
de nincs tavasz nekem. Ládd, ifjuságom így mulik
s fülig magamra húzom az olajos magányt.

S választás volt most... jártak kortések
piros-plakátos autókon... cukrot dobáltak nép közé...
rácsaptak lármás gyermekek, akár csirkék a gabnaszemre
és láttam tisztos vént hajolni ott!
Még éjjel is reflektor-csóva szelte az eget
s mikor minden elcsöndesült, egy szekér akkor is még sercegett
távolról és a hangja mintha víz alól hallatszana...
S mikor győzött ellenjelöltünk: áldomás volt,
bírónk bölcsen beszélt s az asztalok alá örvények húztak részeget.
Én csöndben iddögáltam kinn a kocsmaudvaron,
míg egyre jobban fél-arcára dőlt a Hold, a távozó...
És rád gondoltam akkor, Mesterem,
mert olymód élek én, mint tompa kísérteteid.
S úgy leng el életem, mint lány felhő a Hold alatt.

LAO DZ

Én pupos bölcselőm, ha meg-megállsz
pupos hátán a sárkány gondolatnak:
mint látod lelkedet szépnak, szabadnak
s a vakító Taóra mint találatsz?

Mondod: Taó biztos, tökéletes
s ezért nem bölcs - hisz korlátolt az ész,
sosem mutat magán túl s elenyész
és többet képzél, mint amit kiles.

Taó nem jó - a jó csak ölni tud:
övéiért a gyöngét kínba hajtja,
vagy gyöngét óv s így korcsosul a fajta.

Taó te vagy - nem visz magadba út.
Ha falnak fordulsz, szemedet bezárod,
akkor látod legjobban a világot.

KÉT HAJNALI HIMNUSZ

HARCIA S ÉNEK

Lándzsás pirkadat robogva
ront az éji árny-sorokba.
Földúlván az éjszakát,
hűn példázza szent Urát.

Jóságának dühös királya!

Perjét égetek és nézem a lángokat
s míg habzó levét ont s pattog a perjeszár,
emléked kusza füst lepleivel lebeg
könnyű árnnyal a réteken.

Életrajz

MOCSÁRI DAL

Sás se suttog és a mocsár se bőffen.
Vak, rekedt hőség ül a béka száján.
Horgász fűzfa vár az iszapba-hullott
méz-izü Holdra.

Lassu éj ez. Jaj, de a percek rajtam
átrobognak, mint a csikók a cserjén,
patkóját mind rám-üti, ágam élő
nedve kicsordul

Hegedű-lábú tücsök, éji lélek,
töltsd meg korsómat ketyegő daloddal
és a bánatot, melyet eltitkoltam,
valld be helyettem.

JAPÁN TÁNCJÁTÉK

(A gésának szánt gyereklány egy fababán tanulja a férfiakkal-
bánás művészetét)

UDVARIASSÁG

Jó vagy és finom...
Mondd: a kedved mit kíván?
Eljátsszam neked,
hogyan kering a pille-pár?
hó-szirommal hintselek?

DICSEKVÉS

Szép a lomb, ha új -
Nézd, de szép az új ruhám!
Hítt a dájmió,
mondta, ad majd szebbet is,
én nem mentem nem bizony!

GYÖNGÉDSÉG

Úgy szeretlek, úgy,
mint a nádzúgást az éj.
Had becézzelek,
ringatnálak hajnalig...
Nem mondod, hogy
rossz vagyok?

KIÁBRÁNDULÁS

Én szegény bolond,
mit vesződöm itt veled?
Arcod porcellán,
kezed-lábad fa-cövek,
bábu vagy te, semmi más...

TAPASZTALATLANSÁG

Már a Hold se süt,
minden ajtó csukva rég.
Mit tettél velem?
hol legyek most reggelig?
jaj de megver az anyám!

szeretnek oroszlánjal
szép példából értelek
s örömben reszketek.

Balga az, ki földi s égi
örömét Tetőled kéri:
a boldogság sose fő,
sose cél, csak pihenő.

Hogy tartós legyen Egészed,
váltakoznak mind a részek.
Nem a megnyugvás a cél:
mind mozogjon, ami él.

Szent törvényed: minden élet
csak a más veszésén élhet.
Nem a békesség a cél:
minden öljön, ami él.

Gyujts rám egyetlen szerelmet,
érte ezret ölni merjek
és Teérted, Pirkadat,
megölessem magamat.

Élő nappal jő az égen
égő diadalszekéren
s mint az ocsudó füvek,
örömben reszketek.

ÁHITAT

Szűz rózsákkal kél a hajnal...
égő szívvel, dalos ajkkal
üdvözöllek, Alkotóm!
Mint az anyjából a gyermek,
im a dolgok is kikelnek
durva, mély árny-burkaikból,
hogy színnel köszöntsenek.

Égi Húség! Gyönyörűség!
Te legtisztább Célszerűség!
Te egyetlen Bizonyos!
Nem szerencsét s üdvösséget
kérek Tőled: Bölcsességed
tudja, mért teremtett és ha
tűzre vetsz is, áldalak.

Főntartóm, add, hogy ne kelljen
elrúgnom, mi aljas bennem,
magamat csonkítanom:
virradatnak ékessége,
megbontatlan teljessége,
oldd föl bennem éjszakámnak
áldatlan salakjait.

Piros ajkkal, énekekkel,
szép orcával jő a reggel.
Szentlélek, köszöntelek!
Hadd legyek Kezedbe csésze,
melynek kemény, tiszta széle
visszfénnyel köszönti reggel
ős-szüljét, a Napot.

HINDU DAL

Add el nekem a szemedet:
adok türkiszt helyette.

ÉVÁNAK

Míg hosszan bámulok barna hajadba,
belekövülnék én e pillanatba.
Lehet-e perc, mely öröklétté válna,
mint indák árnyán Csipkerózsika álma?

Hatvany Ferenc: Női akt.

HAJNALI HARANGSZÓ

Lassu, lassu, álmatlan éj ez.
Már a hajnali harang dalol, dalol.
Még sötét van, de halaványul az ég
és szívó-kút csikorog valahol.

Kemény torony lóbál kemény hangokat,
fehér udvarokat sző át a dala,
mint pók az ágakat s éj ringok a hálón,
mint a bölcsőben ringtam valaha.

Oly hajnal ez, mint mikor megszülettem,
vagy mint a másik, ami eltemet.
Mennyi-mennyi nappal és éjjel csikozza
kétféle színűre az életemet.

Harangszó béleli a koponyámat,
nap és éj köve közt így őrlődöm én.
Farkával megcsap, körülnyal a reggel,
mint borját a tarka tehén.

KÉT IKER-SZONETT

AZ ELNYOMOTTHOZ

Hozzád szólok, rongyos felebarátom,
Krisztus kegyeltje, éhesen-maradt:
zöldes-sárga töretlen agyarad
a homályból rám-fenekedni látom.

Gyűlölhetsz: gazdagok körében élek
és igazán csak őket ismerem,
így hát övök minden szeretetem
s tőlük való a bennem-élő lélek.

Vigyáz rád, mint nyugalmas ég
a táncoló füvekre.

Add el nekem az ajkadat:
rubint kínálók érte.
Örködni fog, mint vad tövis
a gyöngye sarju-rétre.

Add el nekem a fogadat:
gyöngysort nyujtok cserébe.
Ügyni fog rád, mint az árny
a vándor napsütésre.

Add nekem a szívedet:
legyen tiéd a kertem.
Lombjával csókol, hogy soha
ne vágj elhagyni engem.

ÖLDÖKLŐ MAGÁNY

A kedvem gömbje domború,
bizony belülről homorú.

A magányom már fojtogat,
magam füstjével oltogat,

megfekszi az asztalomat,
teleül minden székemet,

az ördög kenyerére ken,
az ördögné hajába fon,

a költőtársam estelig
és hálótársam reggelig.

De fekete a nappalom
és de szürke az éjjelem!

A méz, a lág, a tej, a vér
hozzám, pokloshoz, el nem ér.

Unom már minden részemet,
a gyomromat, a fejemet.

Egy nap a tükörből talán
idegen arc fog nézni rám.

ERDEI DAL

Arany gyík vedlik az égen,
rád hányja pikkelyeit.
Arcodra hálók szakadoznak,
papos hasu gomba rikít.

Hol az édesed, te favágó?
- Magába-vonta az ág,
belélegezte az erdő,
elnyelte a kék virág.

Ő visszaadta a mésznek
a meszet, vasnak a vasat:
szkarabeusz élt a szívében,
száján szamóca hasadt,

most ring az ezerkaru bölcsőn,
az erdei ég ezer
meg ezer apró zöld szája

De te győzől, mert győzni te akarsz.
Géppé-vált ésszel, hézagos hitemmel
mihez kezdhetnék én a győzelemmel?

Majd ha sarkad a beleimbe hágott,
legyen a címered a tiszta arc.
S teremts majd tetememből új világot!

AZ ELNYOMÓHOZ

Te megkötöd a kereket -
miattad vész, mi még el nem vezett -
kit messziről látsz: a kiéhezett
átkok közt köpi ki a nevedet -

Hogy jóhiszemű vagy: lehet
s ez fölment énelöttem tégedet,
de nem irigyeid s nem Istened
előtt. Jaj, ki tudatlan vétkezett!

Szánlak, hisz hozzád fűz a vér s az érdek,
de szánalmammal fabatkát sem érsz:
a Jelenések pokla vár terád.

Sírhatsz majd: «Tiszta szívem sose vétett!»
Nincs felelet. Körülfog a penész
s a förtelem lesz örökös arád.

TAVASZI DAL

Ti rengeteg fényben remegő vidékek,
ti hallgatag erdők, hintái az égnek,
ti párologó rétek,
kedvemet kék labdaként magasba-vigyétek!

Te szinarany torony, tavaszi szerelem!
halavány százsorszép, mondd meg, mi lesz velem?
kedvedet mint tegyem?
hánykolódom éjszaka, nem lelem a helyem.

Ime, a madarak ismét dalba fognak,
a százlábuak a kő alatt mozognak,
paripák nyihognak,
láncolt óriások is odvukban forognak.

A pecsenyesütő közeleg a nyárssal -
siet a gazda a tavaszi szántással,
vizek apadással.
Proserpina kecsegtet kétszeres áldással.

Emelkedj, tetőtlen jókedvem, te röpke
s szánalommal tekints sziklákra, rögökre:
mért vannak örökre,
mikor csak a mulandó lelhet örömökre?

Estharang

Árnyék-inda szövődik a tájra.
Hazatér az ég piros bikája.
Tüzes ködben sétál le a lejtőn,
megpihen egy aranyszélű felhőn.

Sötét dombok bivalyként hevernek,
minden torony egy-egy őrző gyermek.
Kis harangok keveredő vére

mind-mind neki énekel.

Mit ríjjak a teste után?
hisz halhatatlan a test:
itt reng a robajló szálfán,
itt leng a fűvön. Ne keresd.

Az erdő a szeretőm most,
ki együtt hál velem...
testét mind-mind nekem adja,
de a lelkét nem lelem. -

Arany gyík vedlik az égen,
rád hánnya pikkelyeit.
Arcodra hálók szakadoznak,
papos hasu gomba rikít.

rácsordul a házak tetejére.

Itt is, ott is kigyullad a csillag.
Faluvégen csacsifogat ballag.
Karcú, szálas jegenyék homályán
szeretőjét várja a cigánylány.

Kövér csibor mozog a patakban,
alkonyírból csipkét ver a habban.
Csöndes a kert, még szellő se fut ma,
lelapul a lusta füst az utra.

De az erdőn fagyos vihar éled,
fellegekből épít hegyvidéket.
Messzi szélvész üzeni csatáját,
tépázza az alkony bóbítáját.

A verseket a Nyugat archívumából (1932-41) vettük.
Április 20. számunkban folytatjuk.

Következő oldal>>>

Krémer Ferenc

A Fidesz négyéves országvlása: Súlytalanul, avagy hová jutott és hová tart a magyar társadalom?

Minden zuhanó test a súlytalanság állapotában van, a különbség az közöttük, hogy azok, amelyek, mondjuk, a Föld körül keringenek, egyfajta egyensúlyi helyzetben vannak, ennek következtében hosszú ideig képesek a pályájukon maradni. Azok számára viszont, amelyek itt a Földön zuhannak, egyre gyorsulva a talaj felé, az egyensúlyi helyzet csak illúzió. A magyar társadalom Orbán Viktor és a Fidesz tevékenységének eredményeként véleményem szerint az utóbbi csoportba tartozik.

Van néhány dolog, ami elengedhetetlen ahhoz, hogy egy társadalom eredményes legyen. Eredményességen azt értem, hogy gazdaságilag és kulturálisan egyaránt sikeresen reagáljon a kihívásokra. Az utóbbi talán még fontosabb, ugyanis ez alkotja a gazdasági és társadalmi problémákra adott válaszok kiindulópontjait és alapzatát. Ehhez egy meghatározott típusú kultúrára van szükség, olyanra, amely az egyik tekintélyt nem helyettesíti egy másikkal, amely nyitott és önmagával szemben is kritikus, amely nem ismer el felette álló hatalmat és a célokat is vita tárgyává teszi; olyan kultúrára van szükség, amely nem sémákban gondolkodik, mert a problémákra, amelyeket meg kell oldania, nincsenek kész megoldások. A kultúra működéséhez persze szükség van intézményekre, amelyeknek az lenne a feladata, hogy garantálják a társadalom problémamegoldó képességét. Megítélésem szerint a magyar társadalom szempontjából három intézmény sorsa igen lényeges, ezek a szolidaritás, a jog és a szabadság minősége. Ezek együttesen adják a társadalmi eredményesség alapjait.

Az alapintézmények szétzúzása a Fidesz uralom alatt

A szolidaritás felszámolása

A rendszerváltás nem volt képes létrehozni a szolidaritás rendszereit, sőt, mintha a gazdasági és politikai hatalom birtokosai szándékosan gyengítették volna ezeket. Nem lehetetlen, hogy a kialakuló kapitalizmusnak és az új tőkésosztálynak útjában voltak az alkalmazotti szolidaritás klasszikus szervezetei, a szakszervezetek, de a munkavállalók sem törték magukat különösképpen, hogy felhasználják őket érdekeik megvédésére. A kilencvenes években a többségük valószínűleg eleve lemondott arról, hogy megvédhetők az állások vagy a jobb munkafeltételek, biztosíthatók magasabb jövedelmek. A szakszervezetekben pedig tovább élt a Kádár-korszak kultúrája: a szakszervezet üdültet, rendezvényeket csinál, jópofizik, de nemigen szól bele abba, mit csinálnak a főnökök. Tovább súlyosbította a helyzetet, hogy a demokrácia nemigen működött a szakszervezeteken belül: a vezetői pozíciókat kisajátították és ezzel konzerválták a teszetosza magatartást is. A szakszervezeti vezetők inkább kerestek a politikai pártoknál támogatást, mint a munkavállalóknál. Mindez azért fontos, mert 2010 után képtelenek voltak ellenállást tanúsítani, amikor a kormány hozzálátott a felszámolásukhoz. Volt ugyan néhány nagyobb tüntetés, de azt bambán vagy éppen kajánul bámulták a többiek: a szolidaritás már ekkor szertehullott, de még megvoltak a szervezetei. A Fidesz számára azonban szükséges volt a felszámolásuk. Senki ne essen tévedésbe, attól, hogy még mindig léteznek magukat szakszervezetnek nevező szervezetek, maga az intézmény már nem létezik. Egyrészt a törvény erejénél fogva megfosztották őket a jogosítványaiktól, másrészt pedig a közsférában felcserélték a Mussolinitól eltanult korporációkkal, amelyeket Orbánék „karnak” nevetek el, harmadrészt kiválasztottak maguknak néhány „szakszervezetet”, mint például Gaskó Istvánét, amelyekkel eljátszhatják az egyeztetéseket és külön előnyökhöz juttatják ezek vezetőit. Sok bajunk között talán jelentéktelennek tűnhet ez a probléma, pedig az orbáni önkényuralomnak azért volt szüksége erre a lépésre, mert a munkaadó helyére egyre inkább újból, akárcsak a kommunizmusban, az állam került, az állam intézkedései manapság sokkal nagyobb mértékben befolyásolják a munkavállalók életét, mint a tulajdonosok döntései. Sőt, előállt az a helyzet, hogy a munkaadók és a munkavállalók érdekei számos ponton megegyeznek, mert mindkettőjük sorsát az állam tartja a kezében, vagyis közös ellenfelük (időnként ellenségük) az állam. Csakhogy nyomát sem látjuk annak, hogy felismernék ezt a sorsközösséget, ennek pedig nemcsak az az oka, hogy az állam mindkettőjüket zsarolja és kényszeríti, de az is, hogy azt hiszik, többet érhetnek el az állammal való egyezkedésben, mint az egymással való szolidaritás révén.

A szolidaritás másik fontos terület a rendszerváltás óta jelenlévő nyomorhoz való viszony, amelyet még súlyosabbá tett a kisebbségek helyzetével való összekapcsolódása. A szegényekkel és a cigányokkal való szolidaritás korábban is alig-alig volt meg a magyar társadalomban, pedig a szolidaritás az a kohéziós erő, amely a differenciált, de nem mereven hierarchizált társadalmakat összetartja. Ha valakivel szolidárisak vagyunk, akkor azt üzenjük neki, hogy összetartozunk, hogy vele együtt alkotjuk a magyar társadalmat. 2010 után veszélyes fordulatot vett a szegények és a romák helyzete, és a kormány, valamint a (szélső)jobboldali pártok mindent megtettek a velük vállalt szolidaritás felszámolásáért. Miközben elképesztő mértékű és egyre növekvő és mélyülő szegénység alakult ki az országban, a kormányzat és a Fidesz, no meg a Jobbik polgármesterei büntetőtörvényeket hoztak a szegények ellen. Mint a 19. században, a szegénységet az erkölcstelenséggel és a bűnözéssel azonosítják és így is bánnak velük. Az éhbénel is kevesebért végeztetett közmunka nem befogadja, hanem véglegesen kirekeszti, egy külön, izolált szubtársadalomba száműzi a szegényeket és a cigányokat. A kormányzat a rendőrségen és az ügyészségen keresztül gyakorlatilag hozzájárul a rasszizmus legitimálásához, hiszen szinte sohasem lép fel az általa hozott törvényeket is megsértő rasszista magatartások és szervezetek ellen.

Az egyetlen terület, ahol mégis megjelent a szolidaritás, az a civil szervezetek, bár itt is csak töredékesen, alig-alig működően jutott a felszínre – gondolok a hasonló célokat követő pártokkal szemben az intoleranciára, amely természetesen felszámolja a szolidaritást. Persze sokáig a demokratikus pártok sem dicsekedhettek egymás iránti szolidaritással, ezért ment olyan nehezen az Orbán-rendszer elleni összefogás.

A szolidaritást a Fidesz kormányzása alatt államosították. Jellemző volt az, ahogyan a kormány kisajátította azokat a milliárdokat, amelyeket az emberek az iszapkatasztrófa áldozatainak adtak össze, ahogyan az is, hogy mindig csak egyetlenegy, államilag ellenőrzött számlára befizetve lehetett megsegíteni a bajba jutottakat, akár Kolontárról, akár a dunai árvízről volt szó. A szolidaritás államosítása megfosztja a polgárokat az öntevékenységtől és eltávolítja egymástól őket, befurakszik közéjük és tehetetlenné, ezáltal pedig felelőtlené is teszi őket. Persze ne kergessünk illúziókat, bizonyos területeken, mint amilyen a szegényekkel vagy a cigányokkal való szolidaritás, a társadalom többsége közömbös vagy elutasító. Nem értik, vagy nem akarják érteni, milyen következményekkel jár mindez. Pedig az a társadalom, amelyből hiányzik a szolidaritás, csak két úton járhat. Az egyik az egyre növekvő és konfrontációkhoz vezető konfliktusok útja, a másik pedig – nyilván ez az, amiben a Fidesz reménykedik – a középkori függőségek és kiszolgáltatottság útja. Mindkettő egy magatehetetlen, problémakezelésre alkalmatlan társadalmat eredményez. Most még van lehetőségünk más utat választani, van lehetőségünk felszámolni a Fidesz által létrehozott államosított „szolidaritást” és visszaadni a polgárok kezébe.

A jog privatizálása

A jog a polgári közösség öntudata, illetve annak egyik megjelenési módja (a filozófia, az erkölcs és a művészetek mellett). Ez azt jelenti, hogy az identitás-zavaros közösségek nem tudnak megfelelő viszonyt kialakítani a joghoz, zavaros lesz a jogfelfogásuk, és törvényeik időről időre megsértik a jogot. Túlzottan is merész dolog lenne, ha arra vállalkoznánk, hogy a rendszerváltás első húsz évének jogfelfogását elemezzem, megtette ezt már Fleck Zoltán.¹ Ő azzal zárta az elemzését, hogy 2010-ig a jogállamiság előnyei még nem voltak érzékelhetőek a társadalom mindennapjaiban. Nyitott volt tehát az út a jogállam felszámolása előtt, mert a társadalom nem érzékelte ennek a veszélyeit, ahogyan nem érzékelte az előnyeit sem. Ez persze önmagában nem volt elég, szükséges volt hozzá az a felfogás, amely a jogot formális szabályrendszernek, sőt pusztán hatalomtechnikai eszköznek tekintette. Mindaz, amit a Fidesz 2010 óta a törvényalkotás területén művelt, ebből a jogfelfogásból indult ki. Hatalmi céljait azonban csak akkor érhették el, ha felszámolták a jognak a közösségi identitást meghatározó voltát, vagyis ezt a funkciót át kellett helyezni valahová máshová. Egész pontosan a nacionalista módra felfogott nemzethez. A minden egyéni és csoportosajátosságot megsemmisítő és magába olvasztó nemzetet ajánlja a Fidesz a jog helyett. Ezért van tele az ország „nemzeti” dohánybolttal meg minden egyéb „nemzetivel”. A nemzetnek persze egy igen leszűkítő felfogását alkalmazzák, amelyben a nemzet csak ők maguk. Lásd: „a nemzet nem lehet ellenzékben” = a Fidesz nem lehet ellenzékben (mert szétveri az országot). Természetesen így kell értelmezni a „Magyarország jobban teljesít” propagandaszöveget is, ami lefordítva annyit jelent, hogy Orbán Viktor strómanjai jobban teljesítenek és rengeteg pénz halmoznak fel a gazdájuknak. Ebből következik, hogy a Fidesz nem tartozik a polgári közösségbe, mert öntudata nem a jog, hanem csupán a nyers hatalom és az akár jogtalanul is megszerzett vagyon.

Ahogyan a Fidesz államosította szolidaritást, úgy privatizálta, vagyis saját korlátolt érdekeit szolgáló törvényekké silányította a jogot. Összegereblyézte a különböző országok törvényeiből mindazt, amiből az önkényuralmát elfedő, demokratikusnak látszó paravánt felhúzhatta. Az elmúlt négy évben meghozott törvények nem a magyarországi polgári közösség együttműködését szolgáló jogszabályok, csak és kizárólag egy szűk csoport, az Orbán-Simicska-klán hatalom- és pénzszerzését szolgálják és teszik lehetővé.

A szabadság privilegizálása

A polgári társadalomban minden egyén eleve rendelkezik az absztrakt szabadsággal, vagyis azzal a lehetőséggel, hogy szabadságát konkrét helyzetekben és társadalmi összefüggésekben kibontakoztathassa, azaz a polgári társadalomban a szabadság az egyének attribútuma. Ezt nem negligálhatja az, hogy realizálása a társadalmi feltételektől függően mehet csak végbe. A polgári társadalom egyre inkább úgy épült fel az évszázadok során, úgy alakította intézményeit, jogrendjét és kultúráját, hogy minél nyitottabbá váljék és minél több tagjának tegye lehetővé szabadságának realizálását. 1990 után a magyar társadalom is ebbe az irányba indult el, még akkor is, ha ambivalens folyamatok játszódtak le, és egyszerre volt jelen (makroszinten) a szabadság kiterjesztése, és (mikroszinten) a korlátozása. A makroszintű korlátozásra is megvolt azonban az igény a jobboldalon – lásd pl. Vigh József 1992-ben megfogalmazott tételét arról, hogy „a kötelezettségeket éppen úgy nemzetközi szinten kellene deklarálni, mint az emberi jogokat, s így a [jogok és köteleységek közötti] megbillent egyensúly helyreállhatna”². Ugyancsak a jobboldaliak gondolták már a rendszerváltás első perceitől, hogy a szabadságból nem jólét és virágzó társadalom, hanem csak bűnözés születik (Boross Péter), ezért már a kilencvenes évek legelején is helyesnek vélték a szabadság korlátozását, az állam javára való módosítását. Mondanom sem kell, hogy ennek semmi köze a konzervatívizmushoz, sokkalta inkább a horthysta, no és persze a

számlalista hagyományokhoz van köze. A Fidesz legelőször önkénteskedőket mintkét hagyományok, mellesleg ők azok, akik az első adandó alkalommal valóban bűnözésre használták fel a szabadságot (lásd: székházügy, Josip Tot és Kaya Ibrahim). A totális hatalom nem szenvedheti az egyének szabadságát, mert a szabad egyének jogai mindig a hatalom korlátait jelentik, és nemcsak abban az értelemben, hogy az államnak nem lenne szabad mindent megtennie, de abban az értelemben is, hogy felelnie kell azért, amit megtett vagy próbált megtenni. Orbán Viktor – tettei alapján – mély megvetéssel tekint az egyének szabadságára, leginkább azért, mert az egyéneket sem ismeri el, ahhoz ugyanis el kellene ismerni az önállóságukat. Ő viszont a tömegben, az egyéniségüket elvesztett emberek masszájában hisz, mert ők irányíthatóak, bármit meg lehet velük tenni (lásd: a békemenet, amely egyforma „lelkességgel” tüntet a gyarmattá válás ellen és a gyarmattá válás mellett). A tömegnek nincs szabadsága, bár időnként van spontán mozgása, tehetetlensége, főleg, ha kitör belőle a düh, és nem hajlandó tovább lenézett és megvetett masszaként létezni, ettől a létállapottól ugyanis nem szabadulhatnak meg az emberek másként, csak akkor, ha erőszakkal tépik le magukról.

Orbán Viktor minden intézkedésével jogokat vont el és kötelességeket oktrojált a társadalom egészére. Megfosztotta jogaitól a sajtót, a rendvédelmi dolgozókat, a tanárokat, a hajléktalanokat, a romákat, a nőket, a földművelőket, a trafikosokat, a takarékszövetkezetek tagjait, az önkormányzatokat stb. Helyette mindenki kapott kötelességeket, azaz kényszereket. Négy év alatt eljutottunk odáig, hogy a szabadság már nem az egyének, hanem a hatalom attribútuma, mert miközben megfosztotta szabadságától országunk polgárait, egyre több szabadságot adott azoknak, akik kizárólag őt szolgálják. Ezeknek a szolgálóknak, a kilenc évre kinevezett mamelukoknak és a többieknek a szabadsága abból ered, hogy Orbán Viktor akaratát teljesítik, valójában csak kölcsönkapnak egy csöppet a legfőbb úr szabadságából.

A polgári társadalom nem létezik a szabad piacgazdaság nélkül, az viszont a veszéllyel jár a Simicskához és Orbánhoz hasonlóak számára, hogy gyengének bizonyulnak a versenyben. Ezért már a legelső pillanattól feltehetőleg a csalás és egyéb bűncselekmények révén próbáltak érvényesülni. 2010 óta pedig szisztematikusan zajlik Magyarországon a piacgazdaság felszámolása. Mivel csak az Európai Uniótól származó pénzek táplálják a magyar gazdaságot, s ezek elosztása egyértelműen az állam kezében van, szinte minden vállalkozás az államtól, vagyis a Fidesztől függ. Ez a függés megsemmisíti a vállalkozás szabadságát, mert egyre inkább csak azoknak szabad vállalkozniuk, akiknek a Fidesz-hatalom megengedi. Így veszítette el a vállalkozási szabadságát a felcsúti juhász Orbán Viktor strómanjával szemben, vagy a kishantosi biogazdaság és a hortobágyi gazdák, a trafikosok és még sok ezren.

A Fidesz négyéves országjárása alatt egy középkorihoz hasonló állapot kezdett kialakulni az országban: az egyének elvesztették a szabadsághoz való jogukat, kaptak helyette kötelezettségeket és kényszereket, a hatalom viszont egyre szabadabbá vált. A „szabadságharc” sohasem szólt másról, csak és kizárólag arról, hogy a hatalom megszabaduljon a sajtó, a jog, a szakszervezetek, a civilszféra és a nemzetközi közösség által szabott normáktól és az ellenőrzéstől.

A kérdés most már csak az, hogy milyen társadalommá lettünk mindennek következtében?

A Fidesz-társadalom sajátosságai

A politikai rendszer jellege

A Fidesz által létrehozott rendszer lényege, hogy minden, a demokráciában független intézményt járszalagra fűz és közvetlenül vagy közvetve egyetlen ember, Orbán Viktor uralma alá rendel. Már a 2010-es kormányváltás előtt tele voltak a kulcsintézmények az embereikkel, de ez csak arra volt jó, hogy előkészítsék ezeknek a szervezeteknek a teljes anektálását és a párt 2010-es győzelmét. Természetesen a Fidesz vezetői és propagandistái továbbra is arról beszélnek, hogy demokrácia van Magyarországon, de ez csak annyira igaz, amennyire igaz volt akkor, amikor Rákosi Mátyás beszélt róla. Mondhatjuk azt is, hogy a magyar diktátorok mindig azt tartották az „igazi”, a „népi” demokráciának, amikor végre korlátlanul uralkodhattak. Ezért van az, hogy Orbán Viktor mostanában a jogállam 2010 utáni visszaállításáról beszél. Arra azonban valóban vigyáztak, hogy legalább messziről demokratikusnak látszon az intézményrendszer és a törvényalkotás – sokan be is vették ezt a maszlagot az Európai Néppártban, ami arra utal, hogy vagy ostobák, vagy ők is ilyen politikai rendszert szeretnének a saját hazájukban (lásd a Néppárt új vezetőjének lelkesedését). De nemcsak Európa távoli vidékein hiszik el sokan ezt a trükköt, idehaza is számosan vannak, akik demokráciának mondják ezt a politikai rendszert. Felesleges ezen csodálkoznunk, hiszen 1990 előtt sokan nyertek egyetemi katedrát azzal, hogy a demokratikus centralizmust a polgári demokráciánál magasabb rendűnek mondták.

Egy politikai rendszer jellegét az intézményei, a problémák megoldásának módja és az határozza meg, hogy alárendeltség vagy mellérendeltség dominál-e benne. A korábban is létező intézményeket – Orbán Viktor hite szerint – örökre megszállta a Fidesz, kilenc évre nevezett ki szolgálókat az élükre, és újraírta jogosítványait. Talán ennél is fontosabb, hogy új intézményeket hozott létre, amelyek sokkal jobban megfelelnek a lényegének. Ezek mind erősen centralizáltak és a pozicionális hierarchia szerint épülnek fel, azaz a hierarchiát nem a feladatok ellátása, hanem a hatalom elosztása szerint alakították ki bennük. Ennek megfelelően ezek a szervezetek nehézkesek és teljességgel alkalmatlanok azoknak a feladatoknak a megoldására, amelyekre elvileg szánták őket. Mintapéldájuk a KLIK, amely látszólag az iskolák országos irányítására alakult. De ne tévedjünk, az összes ilyen új szervezet a hatalom koncentrálására és az alattvalók ellenőrzésére jött létre, és nem a feladatok megoldására, ezért nem is okoz a Fidesz számára különösebb gondot, hogy nem képesek ellátni az állítólagos feladataikat.

A legfontosabb azonban az, hogy a közhatalmi intézményeket Orbán Viktor magánhatalmi szervezeteivé alakították át. A Fidesz elmúlt négyéves uralma alatt Magyarországon kialakult politikai rendszernek a hagyományos diktatúrákkal rokon vonása az, hogy az igazságszolgáltatás szervezeteit felhasználják vagy megpróbálják felhasználni (mindig csak a bíróságokon bukik el ez a törekvésük) politikai ellenfeleik, gazdasági versenytársaik lejáratására és/vagy lehetetlenné tételére – az ötvenes években koncepciók pereknek nevezték ezeket az eljárásokat.

A problémamegoldás első lépése mindig a problémák meghatározása, az első kérdés tehát az, mit választanak ki problémának az Orbán Viktor járszalagjára fűzött szervezetek. Visszatekintve az elmúlt négy évre egyértelműnek látszik, hogy szinte az egyetlen probléma, amelyet a Fidesz észrevesz, a tőle független intézmények létezése. Egyelőre még nem tart ott, hogy minden tőle független egyént is problémaként kezeljen, de már úton van efelé, és már létrehozta azokat a szervezeteket, amelyek révén szankcionálhatja az önállóságot (KLIK, a különböző karok és kamarák, a TEK korlátlan megfigyelési joga stb.). A

sajtószabadság korlátozás, az alkotmánybíróság eljelentéktelenítése, az egyetemek és az egyetemi tanulás lehetőségeinek ellenőrzés alá vonása, a szakszervezeti jogok felszámolása, a választójog sunyi átírása, az önkormányzatok alárendelése a kormánynak és nyilván van még rengeteg egyéb. Voltak olyanok is, amiket látszatproblémaként kezeltek, mint például a devizahitelesekét. Évekig ígérték, hogy tesznek valamit, miközben a forint árfolyama egyre csak romlott, aztán amit tettek, az csak a gazdagoknak volt jó, a többiek nem érdeklik őket. Valószínűleg szándékosan tartják fenn ezt az állapotot, hogy állandóan az előző kormányokra háríthassák a saját bűnüket. Nem volt viszont probléma számukra a tőke kivonulása, a versenyképesség zuhanása és a nyomor elképesztő mértékű növekedése. Az utóbbira jó példa a hajléktalanok esete, de ez már átvezet a problémakezelés módjához. Ugyanis semmit sem tettek a hajléktalanok gondjainak enyhítésére, viszont mindent megtettek azért, hogy ne legyenek szem előtt: kitiltották őket az aluljárókból és a közterekről, börtönnel fenyegették meg őket, lerombolták a kunyhóikat, az egyik helyről a másikra kergették őket.

A Fidesz által alkalmazott problémakezelésnek két eleme van. Az egyik a látszat: jelentős erőráfordításokkal azt a benyomást akarják kelteni, hogy annak ellenére, hogy semmi érdemlegeset nem csinálnak, majd összetörik magukat a gondok elhárításáért. A másik az erőszak: ha valóban tesznek valamit, az mindig az erőszak különböző formáinak az alkalmazása. Ide tartozik a törvényalkotásuk, amelyet mindig egyeztetés, az érintettek tudta és beegyezése nélkül folytattak. Erőszaknak tekintem azt, ahogyan elvették milliók nyugdíjmeztakarítását, trafikjait, földjét, takarékszövetkezetét, mind-mind törvényekkel, mégis jogtalanul és erőszakkal. Ide sorolom az államosításokat is. Nyilvánvaló, hogy ebben a rendszerben nincsen mellérendeltség, az alá-fölérendeltség a vezérelve és a lelke.

Míndezen együttes hatására alakult ki az országban az általános félelemérzet, mert ott, ahol az állam maga a legfőbb bűnöző, ott megszűnik a biztonság, és nemcsak az érzetek szintjén, de valóságosan is.

A silányság forradalma

A társadalmi eredményesség feltétele, hogy minél több embernek legyen lehetősége képességei kifejlesztésére és alkalmazására. A verseny társadalmi szempontból nem a többiek lenyomását és kirekesztését jelenti – habár Orbán Viktor mindig is ezt képzelte róla –, hanem az optimális megoldás közös kiválasztását. A versenynek nem egyetlen győztese van, a verseny csak akkor valóban eredményes, ha a társadalom egésze nyer általa. Ezt pedig csak akkor lehet biztosítani, ha a választás szempontjai az adott feladat és a társadalmi értékek együttes teljesítését foglalják magukba. Egyik sem sérülhet, mert az helytelen kiválasztáshoz vezet. A Fidesz mindkét szempontot felcsérélte a sajátjára. A társadalmi értékek helyébe a kommunizmusból ismert párhűséget, illetve az Orbán–Simicska-klánhoz való hűséget helyezte. A feladat funkcionális megoldása helyébe pedig a pártvezetők személyes hasznának primátusát tette: amennyiben ez a hasznon realizálódik, úgy a szolgák sem járnak rosszul, mint azt láthatjuk. A vezérhez való hűség és vagyonának gyarapítása, mint a kiválasztás elvei (versenyről természetesen már nincsen szó), azzal az eredménnyel jártak, hogy az elmúlt négy évben dilettánsok tömegei kerültek vezetői pozíciókba, és mivel nemcsak hogy nem értettek ahhoz, amit csinálniuk kellett volna, de nem is érdekelték őket, eléggé gyorsan lerohasztották a rendszereket, amelyeket a gondjaikra bírtak. Nincs olyan területe a magyar társadalomnak és gazdaságnak, ahol ne jelentek volna meg a kegyeltek: az alkotmánybíróságtól az önkormányzatokig ott ülnek mindenhol, és pontosan tudják, hogy hatalmuk, jövedelmük és vagyonuk a Fidesz uralmának fennmaradásán múlik.

Kezdődött azzal, hogy a 2010-es választások előtt Orbán Viktor maga válogatta ki a dácsáján azokat, akiket képviselőnek jelölt a pártja. Ma már rekonstruálni lehet, hogy milyen szempontokat alkalmazhatott a válogatás során. A hozzáértés több mint biztos, hogy nem szerepelt ezek között, annál inkább az, hogy bármit, amit elé tesznek, az illetőnek meg kell szavaznia, bármit, amit a kezébe adnak, be kell terjesztenie, s azt kell állítani a róla, hogy azt a törvényjavaslatot ő készítette, soha nem szabad szembefordulnia Orbán Viktor akarataival, vagyis hűségeseznek kell lennie. Cserébe biztos megélhetést kapott. Aztán folytatódott azzal, hogy a minisztériumok és az államtitkárságok élére is hasonló embereket neveztek ki, akik négy év alatt a társadalom számára semmi hasznosat nem tudtak felmutatni, sem a gazdaságban, sem az egészségügyben, sem az oktatásban vagy a kultúrában, szóval seholl! Egyesek közülük közröhej tárgyává váltak, mint például Kerényi Imre az alaptörvény asztalával vagy a hozzá készített mázsolmányokkal (festményeknek semmiképpen sem nevezném őket, hiszen többnyire dilettánsok vállalkoztak arra, hogy csináljanak valamit erre a pályázatra). De közröhej tárgya lett Matolcsy is, nem is egy, de számtalan esetben. Mások száználmasá váltak, ahogyan a külügy a baltás gyilkos kiadatásakor, vagy ne is beszéljünk Budapest fideszes vezetéséről. Bocssák meg nekem, lehetetlen felsorolni, hogy a dilettánsok mennyi kárt okoztak az országunknak, csak még egy példát engedjenek meg. Hoffmann Rózsáról többen is azt hitték, ért az oktatáshoz. Lehet, hogy valamikor értett is hozzá valamelyest, mégis talán ő okozta a legnagyobb rombolást a közoktatás államosításával, a nyelvtanulás és a számítástechnika háttérbe szorításával és hittanoktatás bekényszerítésével az iskolákba.

Országunkat elöntötték a dilettáns, ámde párhű fosztogatók, akik megfosztottak minket a szaktudásába vetett hitünktől, és nem mellesleg súlyos milliárdoktól is. A silányságnak ma előjogai vannak Magyarországon: sokkal nagyobb valószínűséggel kap valaki pozíciót, ha egyáltalán nem ért ahhoz, amit csinálnia kell.

A tisztességtelenség kultúrája

Míndezen azonban csak akkor lehetséges, ha vannak emberek, akik a hűségért (amit a közalkalmazotti etikai kódex meg is követel) hajlandóak feladni a hozzáértést, ez pedig csak akkor lehetséges, ha tudatosan eltekintenek a következményektől. A következményselektáció szokásos, de igen veszélyes magatartás a gazdaságban (lásd: a környezeti károk negligálása). Amennyiben a társadalmi folyamatok (pl. az oktatás) tervezésére is kiterjed, a következményei még a környezeti károknál is félelmetesebbek lehetnek.

A legelső, máris érzékelhető következmény a tisztességtelenség kultúrájának kivirágása. A silányság forradalma nem is mehetett volna végbe a tisztességtelenség nélkül, mert a társadalmi következmények semmibevétele önmagában is gazemberség, mégpedig két oldalról. Egyfelől azok gazembersége, akik kiválasztották és kinevezték a dilettánsokat, másfelől pedig azoké, akik elfogadták ezt a szerepet. Ámde ez csak a legelső lépés a totális erkölcstelenség felé vezető úton, mert semmi sem rombolja olyan mértékben az erkölcsöket, mint a szolgaság, amit a Fidesz erővel és erőszakkal igyekszik létrehozni Magyarországon. Az

ellentmondás nélküli engedelmesség, amire például a tanárokat és a rendvédelmi dolgozókat akarják rákényszeríteni, megsemmisíti az erkölcsöt. De nemcsak a szolgálai helyzetbe kényszerítettek, hanem elsősorban a kényszerítők az erkölcsstelenek, mert megfosztanak másokat a szabadságuktól annak érdekében, hogy azt tehessenek velük, amit akarnak. Az a hatalom, amely nincs alárendelve senkinek és semminek, eleve erkölcsstelen, ahogyan azt Lord Acton a 19. század végén megfogalmazta: „a hatalom hajlamos ugyan a korrupcióra, ámde az abszolút hatalom abszolút mértékben korrump”. Fennmaradni pedig csak akkor tud, ha magához hasonlóan korrump és tisztességtelen emberekkel veszi körül magát. Ezért annyira fontos érték az orbánista önkény számára a „hűség”. A Fidesz nagyon sokat haladt előre ebben a tekintetben, soraiban találjuk az ország legtisztességtelenebb embereit, most már csak azt kell elérnie, hogy valamennyien feladjuk a tisztességünket és a kívánalmaiknak megfelelően hozzájuk hasonlóan erkölcsstelené váljunk.

Mi lesz Magyarországgal, ha fennmarad a mostani állapot?

Itt élünk szolidaritás nélkül, jogtalan törvényekkel, a hatalom korlátlan szabadságával, egy országban, ahol az állam a legnagyobb és legeredményesebb bűnöző, dilettánsok által uralt hatalmi pozíciókkal és a tisztességtelenség kultúrájával küszködve. Ugyan mi várhatna ránk?

Az egyik opció, hogy nem zuhanunk tovább, hanem előbb-utóbb elérjük a talajt, ami többféleképp történhet meg, de egyik variáns sem igazán biztató. Történhet úgy, hogy konszolidálódik Orbán Viktor imént jellemzett önkényuralma, vagyis mindenki beletörődik, hogy ez van. Ebben az esetben, miután az Orbán–Simicska-klán teljesen kirabolta az országot, vagyis minden itt található vagyont a saját kezébe csoportosított át, sem hatalmát, sem vagyonát nem fogja tudni tovább növelni a korábbi módszerekkel. A klán maga és az ország lakossága is ekkor fog szembesülni azzal, hogy az önállóságától megfosztott gazdaság és a lebutított oktatás alkalmatlanná vált az innovációra és arra, hogy reagáljon a világgazdasági kihívásokra. Elkezdődik tehát az ország rohamos társadalmi és gazdasági leépülése. Hogy ez mennyi időt vesz igénybe azt nehéz megmondani, mert meglehetősen sok tényező befolyásolhatja, az azonban bizonyos, hogy jelentős változtatás nélkül a lakosság nagy részének elnyomorodása és kontrasztként az Orbán család és szolganépének hivalkodó gazdagsága alakul ki (lásd Janukovics és főügyésének arany vécécészeit). Ha ez az állapot létrejön, akkor vagy teljesen debilizálódik az ország, és ezzel kiírja magát a történelemből (ahogyan azt a Jobbik már ma is követeli), vagy megpróbál valami módon visszakapaszkodni. De úgy is talajt érhetünk, mint egy tojás, amikor leesik, szétplaccsanva a földön, vagyis a kifosztott magyar gazdaság egyetlen pillanat alatt összeomolhat és magával ránthatja a fideszhatalom egész korrump gépezetét. Ez nyilván konfrontációkhoz vezet és a társadalmi harcok eredménye kiszámíthatatlan.

A másik opció, hogy a fideszhatalomnak sikerül valahogyan megállítania a zuhanást, de sem forrása, sem fantáziája nem lesz hozzá, hogy visszájára fordítsa a gazdasági hanyatlást. Ebben az esetben a maga által felállított csapdába esik bele, ahogyan annak idején az MSZMP is: vagy felszámolja a saját rendszerét, vagy hagyja az országot tovább korhadni. Ebben az esetben is az egyik alternatíva az, hogy nagyon sokaknak lesz elégük a vegetálásból és a korrump és hazug urakból, akiket csak a pártközpontnak való megfelelés érdekel.

Akárhogyan nézzük, ha fennmarad a Fidesz hatalma, Magyarország számára nincsen elérhető alternatíva. Nincs más esélyünk, el kell távolítanunk a Fideszt a hatalom közeléből. Fennmarad azonban a kérdés, hogyan törhetünk ki abból az állapotból, amit létrehozott? Tétélezzük fel a legjobbat, azt hogy a demokratikus ellenzék győz az áprilisi választásokon. Elég lesz-e ez ahhoz, hogy eltakarítsuk a Fidesz által itt hagyott romokat? Az állam természetesen azonnal megszűnhet bűnöző lenni, amint nem lesz rá többé befolyása Orbán mamelukjainak (ez sem lesz egyszerű). De rengeteg minden itt marad, amit nem olyan egyszerű koncepcióváltással eltüntetni. A szolidaritás hiánya, a jogtalan törvények és azok, akik kiöltötték őket, a dilettantizmus és a tisztességtelenség már korábban is az életünk része volt, nem fog hát azonnal eltűnni a kormányváltással. A demokrácia iránti igény most bizonyosan nagyobb, mint 2010-ben volt, de ez sem lesz elég. A változáshoz katarzisa lenne szükség, és lehetséges, hogy ehhez Magyarországot is olyasféle sokkhatásnak kell érnie, mint egykor Németországot és Japánt.

1./ Fleck Zoltán: *Változások és változatlanságok. A magyar jogrendszer a rendszerváltás után*, Budapest, Napvilág, 2010, valamint: *A maffiaállam joga*, in: *Magyar polip. A posztkommunista maffiaállam*, Noran Libro, Budapest, 2013, 143-153. p.

2./ Vigh József: *Társadalmi változások, bűnözés és rendőrség*, in: *Társadalmi változások, bűnözés és rendőrség*, 1993, 23. p.

3./ *Az első részben arról volt szó, hogyan rombolta le a Fidesz a magyar társadalom három egyébként is ingatag alapintézményét, a szolidaritást, a jogot és a szabadságot. Arról, hogy a szolidaritást miként államosították, a jogot hogyan privatizálták, azaz miként silányították az Orbán–Simicska-klán érdekeit kiszolgáló törvényhozással, és arról, miként fosztották meg az egyéneket a szabadságuktól, hogy helyet csináljanak a hatalom szabadságának, vagyis korlátlanságának. Most azt szeretném felvázolni, miféle társadalom alakult ki ennek eredményeként, és mi lesz a következménye, ha nem sikerül behyreállítanunk társadalmunk alapintézményeit.*

2014.03.13 – 2014.03.14

http://www.galamuscsoport.hu/tartalom/cikk/365548_a_fidesz_negyeves_orzaglasi_sulytalanul_avagy_es

http://www.galamuscsoport.hu/tartalom/cikk/365866_a_fidesz_negyeves_orzaglasi_sulytalanul_avagy_es

